

Crna Gora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Broj: 02-03- 12928 /,

Podgorica, 06.10.2021. godine

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA
-n/r ministru, gospodinu mr Jakovu Milatoviću-

Poštovani gospodine Milatoviću,

Povodom *Predloga akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018-2022, za 2021-2022. godinu*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga akcionog plana* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa*, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu podataka koje ste dostavili u *Izveštaju o analizi uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, za implementaciju Akcionog plana za 2021. godinu* predviđena su sredstva u ukupnom iznosu od 138.584.872,00 €, od čega iz budžeta 6.922.021,00 €.

Realizacija planiranih aktivnosti koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstva, već su ista opredijeljena tekućim Zakonom o budžetu za 2021. godinu kod sledećih potrošačkih jedinica: Ministarstva ekonomskog razvoja iznos od 4.855.407,00 €, Ministarstva kapitalnih investicija – 200.000,00 €, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 1.622.500,00 €, Zavoda za zapošljavanje – 84.999,00 € i Uprave prihoda i carina 159.115,00 €. Takođe, pojedine aktivnosti se realizuju, kroz redovne aktivnosti njihovih nosilaca, a u skladu sa ograničenim budžetskim sredstvima.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja nema primjedbi na *Akcioni plan za 2021-2022. godinu za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018-2022*, s tim da se sredstva neophodna za implementaciju *Akcionog plana* usklade sa sredstvima planiranim nosiocima aktivnosti godišnjim Zakonom o budžetu za 2021. godinu.

Takođe, s obzirom da se radi o udruživanju finansijskih sredstava iz različitih izvora, ukazujemo da je implementaciju aktivnosti predviđenih ovim planom potrebno uskladiti sa stepenom ostvarenja sredstava iz predviđenih izvora.

S poštovanjem,

MINISTAR
Milojko Spajić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO EKONOMIJE
NAZIV PROPISA	Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018 – 2022, za 2021-2022. godinu

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 27. jula 2018. godine usvojila je Strategiju razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018-2022. sa okvirnim akcionim planom. Strategija razvoja MMSP u Crnoj Gori 2018-2022 predstavlja kontinuitet politike definisan prethodnom strategijom.

Akcioni plan za 2021-2022. godinu Strategije predstavlja kontinuitet višegodišnje politike u jačanju konkurentnosti mikro, malih i srednjih preduzeća. Dalji napredak u razvoju MMSP sektora zavisi od unapređenja okvirnih uslova eksternih faktora koji utiču na poslovanje MMSP, ali i u velikoj mjeri od unapređenja unutrašnjih kapaciteta MSP. To se prije svega odnosi na prevazilaženje sledećih izazova/problema:

- Složenost poslovnog ambijenta:
 - o Potreba za unapređenjem pravne regulative;
 - o Dalje pojednostavljivanje administrativnih procedura i elektronske dostupnosti javnih usluga;
 - o Predvidljivost pravnih i poreskih instrumenata.
- Dostupnost finansija:
 - o Lakši i pristupačniji pristup različitim izvorima finansiranja;
 - o Raznovrsnost finansijskih instrumenata shodno potrebama MSP;
 - o Nedovoljno razvijeni kapaciteti finansijskih institucija i MSP za razvoj medjusobne saradnje.
- Obrazovanje i kapaciteti ljudskih resursa:
 - o Sticanje potrebnih znanja i vještina u okviru formalnog obrazovanja i neformalnog učenja shodno potrebama MMSP i tržišta rada;
 - o Podizanje kapaciteta pružaoca poslovnih i savjetodavnih usluga.
- Nedovoljna konkurentnost preduzeća:
 - o Zaokruživanje institucionalne infrastrukture;
 - o Unapređenje nefinansijske podrške MSP;
 - o Uvođenje i primjena međunarodnih standarda u poslovanje;
 - o Povezanost MMSP sa centrima znanja i razvoj inovativnosti;
 - o Povezanost MMSP u klastere i lance dobavljača;
 - o Spremnost za izvoz.

Mjere sadržane akcionim planom za sprovođenje Strategije finansiraju se iz već definisanog budžeta Crne Gore za 2021. godinu, budžeta javnih institucija, jedinica lokalnih samouprava, realizacijom programa i projekata finansiranih iz EU fondova i drugih međunarodnih organizacija, privatnog sektora.

Realizacija mjera i aktivnosti iz ovog Akcionog plana, doprinijeće:

- unapređenju poslovnog ambijenta skraćivanjem administrativnih procedura i troškova;
- jačanju dostupnosti i raspoloživosti finansijskih sredstava;
- unapređenju konkurentnosti MMSP kroz unapređenje raspoloživosti savjetodavnih usluga i informacija, internacionalizacije MMSP i jačanja izvoza, inovativnosti;

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

I pored značajnih rezultata i ostvarenih pozitivnih efekata na dalji razvoj sektora MSP, objektivne domaće analize i ocjene proistekle iz komunikacije sa Evropskom Komisijom, kao i izneseni pogledi i stavovi predstavnika MSP sektora su utvrdili potrebu za daljim unapređenjem politike MSP i realizacijom specifičnih mjera i aktivnosti. To se prije svega odnosi na potrebu:

(i) daljeg unapređenja poslovnog ambijenta, uz jačanje dijaloga javnog i privatnog sektora i saradnje svih institucija, na nacionalnom i lokalnom nivou, uključujući unapređenje institucionalnog okvira za podršku MSP; (ii) olakšavanje pristupa MSP finansijama i korišćenju novih instrumenata; (iii) podizanju konkurentnosti i inovativnosti preduzeća omogućavanjem sticanja različitih vidova znanja i vještina menadžmenta i zaposlenih i bliskoj saradnji MSP sa istraživačko razvojnim centrima); (iv) realizacijom specifičnih, ciljanih programa podrške MSP shodno njihovim izraženim potrebama, (sertifikacija standarda kvaliteta, transfer tehnologije, razvoj e-trgovine, unapređenje i razvoj novih proizvoda i usluga, razvoja lanca snabdijevanja i klastera, jačanje pristupa inostranim tržištima itd.); (v) promocijom preduzetništva u okviru specifičnih ciljnih grupa (žene, mladi)

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Programom rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu predviđena je izrada Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018 – 2022, za 2021-2022. godinu.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Sprovedena politika iz ovog akta, donijeće najznačajnije efekte za poslovanje malih i srednjih preduzeća, koji se ogledaju u:

- unaprjeđenju poslovnog ambijenta skraćivanjem administrativnih procedura i troškova,
- jačanju dostupnosti i raspoloživosti finansijskih sredstava kroz kredite, faktoring, garancije i jačanju znanja MMSP o upravljanju finansijama,
- unaprjeđenju konkurentnosti MMSP kroz unaprjeđenje raspoloživosti savjetodavnih usluga i informacija, internacionalizacije MMSP i jačanja izvoza, inovativnosti, preduzetničkih kompetencija, formalne i neformalne edukacije u MMSP, privatno-javnog partnerstva u kreiranju i implementaciji politike MSP, jačanje institucionalne infrastrukture za MMSP (biznis centara, tehnoloških parkova), unaprjeđenje društvene odgovornosti;

Navedeni efekti će u kratkom roku doprinijeti ostvarivanju planiranih rezultata:

- povećanje broja MMSP
- povećanje zaposlenosti u MMSP
- povećanje učešća MMSP u ukupnoj zaposlenosti
- povećanje učešća MMSP u izvozu
- povećanje učešća MMSP u BDV, prometu.

Očekivani efekti ovog akta na duži rok odnose se na razvoj preduzetničkog društva, otvaranje novih radnih mjesta i smanjenje nezaposlenosti, uravnoteženje regionalnog razvoja i stvaranje konkurentnog sektora MMSP i njegovog većeg doprinosa u ukupnoj vrijednosti crnogorske ekonomije.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Sprovođenje Strategije MMSP odlikuje multisektorski i višedimenzionalan pristup, koji zahtijeva princip unaprijed definisane podjele nadležnosti resorno odgovornih institucija i efikasnu koordinaciju u sprovođenju mjera i aktivnosti utvrđenih akcionim planom. Drugi princip odnosi se na neophodnost stalnog dijaloga, uključivanja i saradnje sa predstavnicima sektora MMSP, stručne i šire javnosti kako bi se u određenom periodu mogla preispitati svrsishodnost i obuhvat pojedinačnih aktivnosti i uticaj na razvoj sektora MMSP.

Budžet za realizaciju konkretnih aktivnosti se projektovao za svaku definisanu aktivnost kao i izvor za njihovu realizaciju, a u okviru već definisanih godišnjih budžeta institucija koji su nosioci aktivnosti. Mjere sadržane u Akcionom planu finansiraće se iz budžeta Crne Gore, budžeta javnih institucija, jedinica lokalnih samouprava, realizacijom programa i projekata finansiranih iz EU

fondova i drugih međunarodnih organizacija, privatnog sektora, kao i drugim izvorima.

Ukupno opredijeljena sredstva za sprovođenje aktivnosti u 2021. godini iznose 138,584,872.00 €, i to:

- Sredstva budžeta – 6,912,906.00 €;
- Javna sredstva (IRF) - 123,518,000.00 €;
- Donatorska sredstva - 7,996,266.00 €;
- Privatni sektor - 157,700.00 €.

Obezbijedena budžetska sredstva za 2021. godinu iznose 6.922.021,00 €, i opredijeljena su od strane sljedećih institucija:

- Ministarstvo ekonomskog razvoja – 4.855.407,00 €;
- Ministarstvo kapitalnih investicija – 200.000,00 €;
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – 1.622.500,00 €;
- Zavod za zapošljavanje – 84.999,00 €;
- Uprava prihoda i carina - 159.115,00 €;

Ministarstvo vanjskih poslova nisu potrebna dodatna budžetska sredstva za realizaciju predloženih aktivnosti;

Ministarstvo odbrane – nisu potrebna dodatna budžetska sredstva za realizaciju predloženih aktivnosti;

Institut za standardizaciju Crne Gore – sredstva će se obezbijediti kroz redovno poslovanje instituta;

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Uzimajući u obzir strateški značaj ovog dokumenta, u cilju kvalitetne izrade istog obavljene su konsultacije sa resornim institucijama iz javnog sektora i civilnog sektora koje su od značaja za realizaciju aktivnosti.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Akcionim planom definisane su mjere, aktivnosti, nosioci realizacije, indikatori uspješnosti, i potrebna finansijska sredstva. U cilju postizanja ciljeva Strategije, u njenu implementaciju biće uključen značajan broj institucija. Nadležne institucije dostavljajuće godišnje izvještaje Ministarstvu o realizaciji strateških mjera i aktivnosti definisanih akcionim planom. Praćenjem će se identifikovati ostvareni napredak, detaljnije analizirati problemi i prepreke nastale u procesu sprovođenja Strategije i eventualno preduzimati korektivne mjere.

Praćenje sprovođenja Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori 2018 – 2022, za 2021-2022. godinu vršiće Ministarstvo ekonomskog razvoja.

Sprovođenje Strategije MMSP odlikuje multisektorski i višedimenzionalan pristup, koji zahtijeva princip unaprijed definisane podjele nadležnosti resorno odgovornih institucija i efikasnu koordinaciju u sprovođenju mjera i aktivnosti utvrđenih akcionim planom.

Za praćenje sprovođenja Strategije pratiće se podaci sadržani u međunarodnim izvještajima, kao i nacionalni statistički podaci. Za svaki strateški cilj definisan je jedan ili više indikatora za praćenje realizacije, koji su namijenjeni za usmjeravanje prilikom izrade mjera za sprovođenje, da ukažu na očekivane rezultate i utvrde da li su ciljevi ispunjeni.

Datum i mjesto

21.09.2021. godine, Podgorica

